

DE OORZAKEN VAN HET BEDERF VAN DE VIS EN DE INVLOED VAN DE TEMPERATUUR

door P. HOVART, E. VAN DAMME en W. VYNCKE.

In huidig nummer gaan wij verder met de studie in verband met de oorzaken van het visbederf. Deze studie die samengesteld werd door de heren Hovart P., Vandamme F. en Vyncke W. ontleen wij uit het mei-juni-nummer van het «Landbouwkundig tijdschrift».

4. Vis op de grond tentoongesteld.

De waarnemingen hadden uitsluitend betrekking op grote heilbot en rog, daar deze twee soorten onmiddellijk bij het bovenkomen op de grond gelegd worden (de «sheltcod») wordt na het lossen voorlopig in bennen gedaan om slechts juist voor het begin van de verkoop op de grond uitgesteld te worden). Het gewicht varieerde van 10 naar 40 kg per stuk.

De figuren 18, 19 en 20 zijn de weergave van 1.600 waarnemingen, die werden opgenomen respectievelijk aan de bovenoppervlakte van de vis onder het vel, in het midden van de vis en tussen de grond en de vis. (Daar deze vissoorten meestal één tot twee uren na de aanvang van het lossen uit het ruim gehaald worden en na de verkoop vlug uit de markt gaan, kon het temperatuurverloop slechts over een tiental uren gevolgd worden.) Figuur 21 vergelijkt de drie 50% grenslijnen van de figuren 18, 19 en 20.

De vaststellingen die kunnen afgeleid worden, zijn de volgende:

1) Na 10 uur verblijf in de vismijn

werden maxima-temperaturen bereikt van 16° C (aan oppervlakte), 15,5° C (midden van vis) en 17,5° C (tussen grond en vis). In vergelijking met de waarnemingen voor grote en kleine ronde vis en platte vissoorten, lagen de waarden na 10 uur praktisch gelijk voor de temperaturen aan het oppervlak en midden in de vis op de bennen; de snelheid van de stijging was praktisch eveneens gelijklopend. De nadelige invloed van de grond blijkt aldus enigszins ondervangen te worden door de gesloten massa of koudereserve van deze grote vissoorten.

Opvallend waren anderzijds de hoge temperaturen tussen de grond en de vis; 4 uur na het lossen beliep deze reeds 17° C.

2) De 50% grenslijnen van de waarnemingen aan de oppervlakte en in het midden van de vis bereikten na 10 uur respectievelijk 12,5° C en 10° C. De grenslijn van de temperatuuropmaten aan het oppervlak liep praktisch gelijk met deze bereikt bij grote en kleine ronde vis. De grenslijn met de opnamen in het midden van de vis lag van 1,5 à 2,5° C lager dan de overeenstemmende 50% grenslijn bij grote en kleine ronde vis en platte vis. Dit is te verklaren door het feit dat enkel grote en zwarte vissen, met grote koudereserve, getest werden. De 50% grenslijn voor de opnamen tussen vis en grond vertoonde de hoogste temperatuurwaarden en ging van 8,7° C bij de aanvang tot

15,6° C na 10 uur.

3) De minima-waarden van de waarnemingen bereikten na 10 uur respectievelijk 8,5° C, 6,5° C en 13° C; in vergelijking met de drie andere soorten (grote ronde vis, kleine ronde vis en platte vis) waren dit de hoogste minima-waarden na 10 uur verblijf in de mijn.

3. Globaal beeld van de temperatuurwaarnemingen.

Als globaal beeld van de temperatuurwaarnemingen kan het volgend opgehangen worden:

1) Gedurende het onderzoek werden regelmatig betrekkelijk hoge omgevingstemperaturen genoteerd. De temperatuur buiten de vismijn beliep tot 22° C en in de mijn tot 20,5° C; voor laatstgenoemde waarnemingen lag het grootste deel rond de 15,5° C.

2) De invloed van de buitentemperatuur op de temperatuur in het visruim (op 20 cm boven de vis) bleek gering te zijn: de waarden lagen overwegend tussen 2 en 3° C tegenover een buitentemperatuur die varieerde tijdens het lossen van 8,5° C tot 20° C.

3) De lage temperaturen van de vis in het ruim (—0,5° C tot 0° C) wazen op een goede afijzing van de vis op de vaartuigen.

4) Bij de grote ronde vis was een sterke temperatuurstijging waar te nemen gedurende de eerste zes uren na het lossen: tijdens deze korte periode bereikten 50% van de opnamen 13° C aan de oppervlakte van de vis op de ben, 9,5° C midden in de vis op de ben en 3° C midden in de vis midden in de ben.

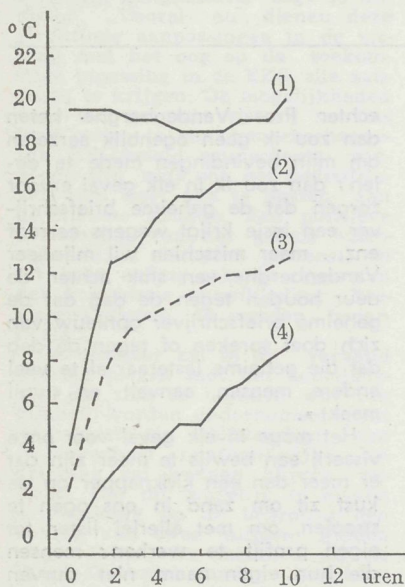
Na 15 uur beliepen deze opnamen respectievelijk 16° C, 13° C en 9° C (zie figuur 22).

5) Voor de kleine ronde vis verliep de temperatuurstijging aan de oppervlakte van de bovenliggende vis en in de vis midden in de ben ietwat trager dan bij de grote ronde vis, hetgeen blijkt uit het verloop van de 50% curve (zie figuur 22). Deze verschillen zijn te wijten aan de betere aansluiting van de kleine vis in de ben, waardoor beter de koude behouden wordt. Anderzijds liep de 50% kromme van de opnamen van grote en kleine vis midden in de vis op de ben evenwel praktisch gelijk.

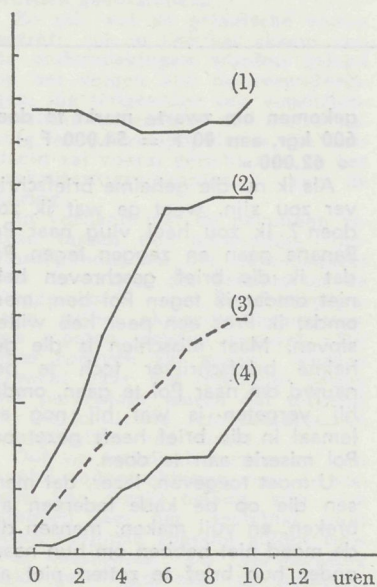
6) Bij de platte vissoorten verliep de 50% curve van de opnamen in het midden van de vis op de bennen zoals de overeenstemmende waarnemingen bij grote en kleine ronde vis — en dit tot tien uur na het lossen. Tussen het 10e en 15e uur na het lossen trad een sterkere temperatuurstijging voor platte vis op en bereikte een waarde die 1,5° C hoger lag dan deze van grote en kleine ronde vis. De dunne vleeslaag bij de platte vissoorten kan hiervan de oorzaak zijn. De temperatuurwaarden van de platte vis midden in de ben waren gesitueerd tussen de overeenkomstige opnamen van grote en kleine ronde vis. Dit kan te wijten zijn aan het isolerend effect van de buikholten bij de kleine ronde vis, waardoor deze beter de koude zou behouden.

7) Bij de vis die op de grond is uitgesteld, was het temperatuurverloop aan de oppervlakte en in het midden van de vis gelijklopend met de overeenkomstige opnamen bij

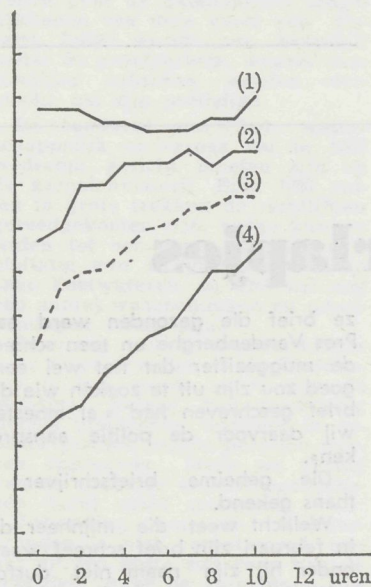
VIS OP DE GROND

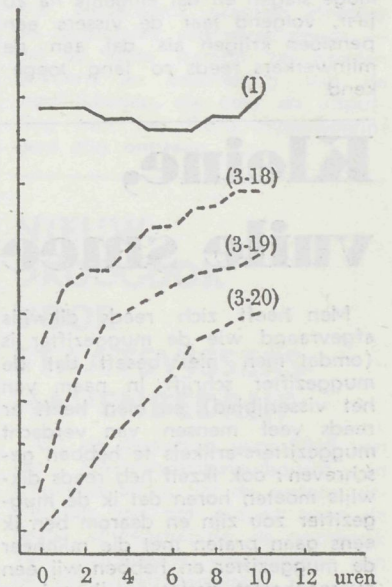
Figuur 18. Temperatuurverloop aan oppervlakte van vis.

Figuur 19. Temperatuurverloop midden in vis.

Figuur 20. Temperatuurverloop tussen vis en grond.

Figuur 21. Vergelijking van de 3 50% grenslijnen van figuren 18, 19 en 20.

- (1) maximale mijntemperatuur
- (2) maximale vistemperaturen
- (3) grenslijn 50% waarnemingen
- (4) minimale vistemperaturen

ronde vis; dat de afwijking niet groter was, vindt een oorzaak in de grote gesloten massa van de vissen die op de grond liggen. De stijging van de temperatuur in het midden van de vis ten opzichte van de ronde vis was trager en moet ook te wijten zijn aan de grote massa van de vis (zie figuur 22).

De 50 % kromme van de opnamen tussen de grond en de vis ging van 8,5° C bij de aanvang tot 16° C na 10 uur. Er ligt hier evenwel een gevaar bij het uitspreiden van de vis op de grond: een temperatuur-oploop gaat gepaard met een besmetting van de vis.

8) Uit het onderzoek bleek tenslotte dat de vis een groot deel van het jaar aan bijzonder hoge temperaturen onderhevig was.

Vervolgt

HET PENSIOEN VAN DE VISSERS

Dit probleem is een van de meest belangrijke van het ogenblik omdat ze verband houdt met het personeelsvraagstuk.

Steeds wordt van vele kanten beloofd, maar er komt nooit iets van in huis.

We mogen echter wel verklappen dat de rederscentrale zich ernstig met de zaak bezighoudt en dat ze daarin op kranige wijze geholpen wordt door volksvertegenwoordiger Dries Claeys, die hierbij ook 's Konings Huis betrok, naar aanleiding van het Koninklijk bezoek te Oostende.

Dit bezoek heeft zijn nuttig gevolg en ook Dries Claeys laat niet los. Vorige week nog had hij een lang onderhoud op uitnodiging op het Koninklijk Paleis en daarna met de directeur-generaal van het Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.

We hopen dat de knappe Volksvertegenwoordiger in zijn pogen moge slagen en dat eindelijk na 20 jaar, volgend jaar de vissers een pensioen krijgen als dat, aan de mijnwerkers reeds zo lang toegekend.

Kleine, vuile smeerlapjes

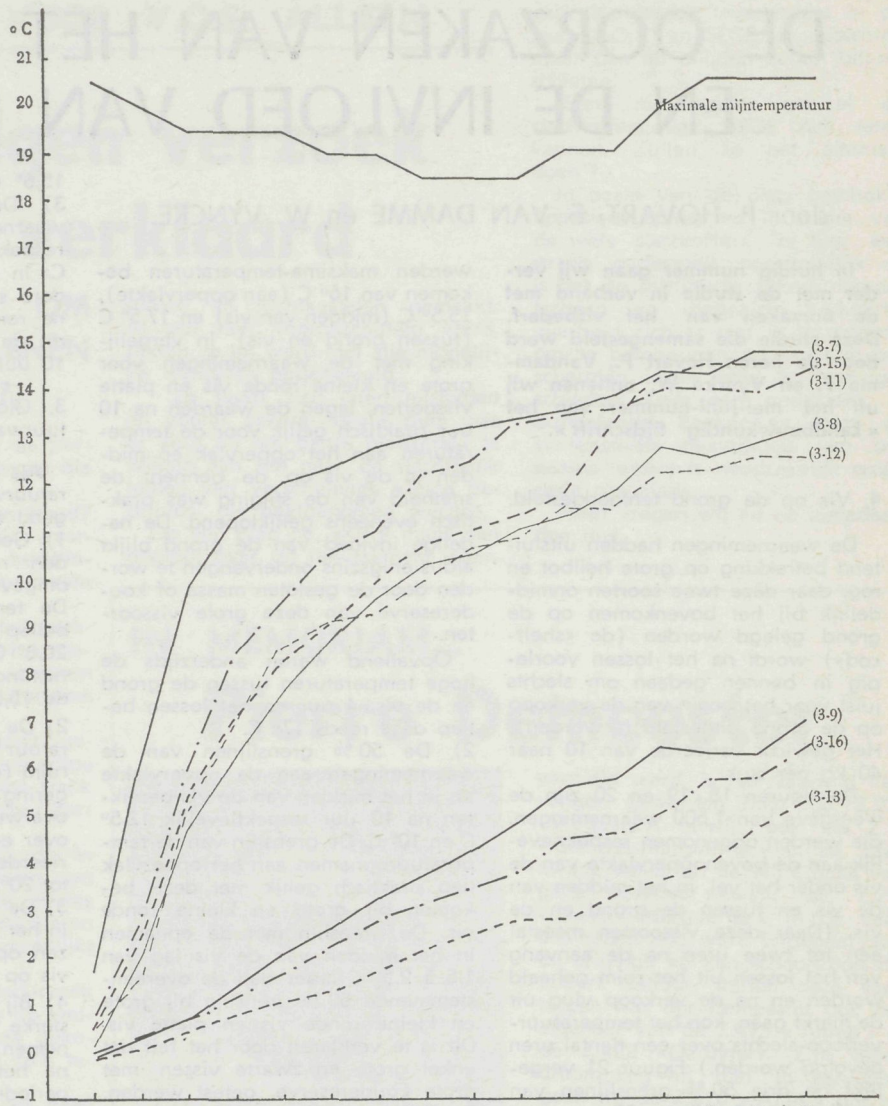
Men heeft zich reeds dikwijls afgevraagd wie de muggezifter is (omdat men niet beseft dat de muggezifter schrijft in naam van het visserijblad) en men heeft er reeds veel mensen van verdacht muggezifters-artikels te hebben geschreven; ook ikzelf heb reeds dikwijls moeten horen dat ik de muggezifter zou zijn en daarom ben ik eens gaan praten met die mijnheer de muggezifter, en hebben wij een overeenkomst gesloten: Ik zal nu en dan ook eens een artikel schrijven, gezien ik toch de naam heb, en deze artikels onderteken met de dwaze en misleidende naam nl.: De Krabbekoker. En hier dus mijn eerste artikel.

In het voorjaar heeft de muggezifter geschreven over een naamlo-

ze brief die gezonden werd aan Pros Vandenberghe en toen schreef de muggezifter dat het wel eens goed zou zijn uit te zoeken wie die brief geschreven had «al moesten wij daarvoor de politie aanspreken».

Die geheime briefschrijver is thans gekend.

Wellicht weet die mijnheer die in februari zijn brief schreef waaronder hij zijn naam niet durfde zetten niet meer zogoed wat hij allemaal geschreven heeft, maar wij weten het des te beter, want zijn brief ligt voor ons en wij lezen dat Pros Vandenberghe de vissers «**helemaal voor de klo... gaat helpen, omdat « dan nog een persoon gelijk Pol Banane die U over 18 jaar te kateele gaan» naar Zeebrugge was**

Figuur 22. Vergelijking van de 50 % grenslijnen van de vis in binnen. De nummers verwijzen naar de respectievelijke figuren.

gekomen om zwarte markt te doen 600 kgr. aan 90 F = 54.000 F + ? = 62.000 »

Als ik nu die geheime briefschrijver zou zijn, weet ge wat ik zou doen? Ik zou heel vlug naar Pol Banane gaan en zeggen tegen Pol dat ik die brief geschreven heb, niet omdat ik tegen Pol ben, maar omdat ik Pros een peer heb willen stoven. Maar misschien is die geheime briefschrijver toch te benauwd om naar Pol te gaan, omdat hij vergeten is wat hij nog allemaal in die brief heeft gezet om Pol miserie aan te doen.

U moet toegeven, lezer, dat mensen die op de kade iedereen afbreken, en vuil maken, mensen die de moed niet hebben om hun naam onder hun brief te zetten niet alleen laffe mensen zijn, maar dat het vooral mensen zijn die tot alles in staat mogen worden geacht; ook deze bandieten, die kinderen kidnappen schrijven naamloze brieven om geld te verdienen. In een maatschappij zijn zij een vergift die alle vrijheid voor altijd zouden moeten ontnomen worden. Moest ik

echter Pros Vandenberghe heten dan zou ik geen ogenblik aarzelen om mijn bevindingen mede te delen; dan zou ik in elk geval ervoor zorgen dat de geheime briefschrijver een lesje krijgt wegens eerroof enz... maar misschien wil mijnheer Vandenberghe een stok achter de deur houden tegen de dag dat de geheime briefschrijver opnieuw van zich doet spreken of tegen de dag dat die geheime lasteraar al te veel andere mensen aanvalt en «vuil maakt».

Het moge in elk geval voor onze visserij een bewijs te meer zijn dat er meer dan een kidnapper op de kust zit om zand in ons ogen te strooien, om met allerlei listen tot eigen profijt te werken; mensen die hun eigen naam niet durven noemen maar een andere naam lenen tot hun profijt. En voor dergelijke mensen loopt vooral Pros Vandenberghe in de weg, want door hem en de koöperatieve kunnen ze moeilijker zaakjes doen ten eigen bate.

De Krabbekoker